

DE BALFOLKFABRIEK

Balfolk in Nederland wordt volwassen

Op het Folkwoods Festival in Eindhoven was er dit jaar veel aandacht voor balfolk. Er was voor het eerst een speciale balfolk tent waar de hele dag gedanst kon worden. Gerenommeerde balfolkgroepen als Tref, Snaarmaarwaar en Lirio stonden er op het podium, maar ook onbekend aanstormend talent als het piepjonge Sakura. Het folkbalprogramma was medegeorganiseerd door de Balfolkfabriek. De Balfolkfabriek? Daar willen we meer over weten. Een gesprek met een van de initiatiefnemers, Noël Josemans. Hij is zelf een bevlogen balfolkdanser en hoewel nog maar twintig jaar oud, is hij al enige jaren de organisator van het BoschBal, het grootste folkbal in Nederland.

Noël Josemans

Tekst: **Jeroen van Zuylen** Foto's: **Daan van Os**

Wie of wat is de Balfolkfabriek?

Op een gegeven moment waren er een paar folkbals erg onhandig gepland. Er ontstond behoefte aan meer overleg. Met een bundeling van krachten konden folkbals beter en efficiënter georganiseerd worden, dachten we. Het eerste overleg vond plaats voorjaar 2007. Daarbij waren Wouter Kuiper, Wen Versteeg, Louise Marius en ik, allemaal mensen uit de balfolkwereld. Het leek ons een goed idee om Tinus Kanters erbij te vragen, omdat die een beroepsorganisator is en onder meer Folkwoods op poten heeft gezet. De Balfolkfabriek is dus een samenwerkingsverband van vijf organisatoren van folkbals met een zelfde visie.

Je noemt een praktische reden om de Balfolkfabriek op te richten. Is er ook een hoger doel?

Dat hoger doel is meer mensen kennis te laten maken met balfolk. Omdat het zo'n leuk fenomeen is. Maar ook omdat het moet. Want geldgebrek is steeds het probleem. Het is nu eenmaal de gewoonte om bij bals de entreeprijzen laag te houden. Toen in het begin de bezoekersaantallen nog laag waren, betekende dat

dat muzikanten vrijwel voor niets speelden. Profbandjes waren nu eenmaal te duur. In de loop der jaren is gebleken dat het organiseren van een folkbal eigenlijk onmogelijk is. Wil je muzikanten fatsoenlijk betalen, dan moet er een stichting komen om fondsen te werven. Een ander idee achter de Balfolkfabriek is helderheid te brengen in het aanbod van folkbals. Nu komen mensen op een bal terecht via vrienden of via de balfolk-site. Maar je weet niet wat voor soort bal het is. Is het een bal met traditionele muziek? Is het alleen voor gevorderden of kan ik er ook als nieuweling terecht? Straks kun je op de site van de Balfolkfabriek een bal uitkiezen waarvan je weet wat je kan verwachten. Wij hebben naar aanleiding van onze gemeenschappelijke visie richtlijnen samengesteld. De dansvloer en dergelijke moeten voldoen, maar we kijken vooral naar de muziek. We gaan onderscheid maken tussen twee soorten bals: de folkbals voor een groot publiek en de intieme folkbals (Extra Small) voor de meer geoefende dansers. Bij de grote folkbals hoort muziek die laagdrempelig is, waar iedereen op kan dansen. Dan heb je het over groepen die knallen op het podium, zodat iedereen uit zijn bol kan gaan. Denk aan groepen als Embrun en KV Express. De toptien van de balfolkdansen zal hier in zijn basisvorm

voorbijkomen. Wie snel leert, zal al gauw doorstromen naar de intieme bals. Daar is veel aandacht voor koppeldansen. Snaarmaarwaar en Embrio zijn groepen die je hier kunt tegenkomen, evenals dansen als de wals-in-elf en *kost d'archoad*. Feitelijk bestaat die scheiding nu ook al. Vrijwel alle bals in Nederland zijn intieme bals. De enige grote bals zijn het BoschBal in Den Bosch en de bals in de Musketon in Utrecht. In zoverre lijkt het op het Boombal in België, dat dat onderscheid ook maakt. De bedoeling is dat in veel steden een groot en een klein bal gaan komen, om te beginnen met Utrecht, Den Bosch, Nijmegen en Eindhoven.

Wordt het een organisatie à la Boombal?

In België wordt het Boombal gerund door de broertjes Lieven en Frederic Claeys. Die zijn daar full-time mee bezig. Daardoor is het Boombal zo groot kunnen worden. In Nederland heeft niemand er tijd voor. Ook wij niet. Wij werken of studeren nog. Ook Boombal heeft altijd met geldgebrek te kampen gehad. Daarom hebben zij de commerciële tak BOV (Boombal op Voyage/Verplaatsing) in het leven geroepen, die overigens niet meer bestaat. Boombal maakt gebruik van een circuit van muzikanten en groepen die op alle Boombals kunnen spelen. Omdat het steeds

dezelfde bands zijn, is de programmering vrij eenzijdig. Maar op die manier is het mogelijk de organisatie in leven te houden.

De Balfolkfabriek wil geen bedrijf worden, maar een idee verspreiden, dingen stimuleren. Ook willen we andere bals niet buitensluiten. Op de site van de Balfolkfabriek komt een link naar de reeds bestaande balfolksite, waar alle bals op vermeld staan. Iedereen blijft zijn eigen bal organiseren. De Balfolkfabriek kan ondersteuning bieden door de financiële zaken te regelen, bijvoorbeeld door fondsen aan te schrijven. Praktisch gezien regelt de stichting de agenda, voert overleg en zorgt dat alles klopt. Eens per jaar willen we een groot dans-evenement organiseren, waar zowel plaats zal zijn voor een laagdrempelig bal als het meer intieme bal. Maar dat zal eerst alleen een avond worden. Voor een festival is het nog te vroeg.

Naast het organiseren en ondersteunen van folkbals, zal de Balfolkfabriek ook een educatieve rol gaan spelen. We gaan ons toeleggen op het geven van muziekstages en van dansstages. Er moeten meer muzikanten komen in Nederland die balfolk willen spelen. We willen een kweekvijver creëren van kwalitatief goede Nederlandse balgroepen. En er zijn in Nederland vrijwel geen dansleraren. Die tak moet nog helemaal opgebouwd worden. Er zullen dus docenten moeten worden aangetrokken.

Dan kun je je wel vinden in de uitspraak van Lieven Claeys, dat er in Nederland minder goede balfolkmuzikanten te vinden zijn dan in België (Newfolksounds 115)

Hij heeft wel een beetje gelijk denk ik. Hij weet dat het hier op een lager pitje staat. In België is het niveau hoger, vanwege de Gooikmuzikanten. Maar in Frankrijk is balfolk veel verder. In Gennetines zag ik jongetjes van 18 jaar oud op de trekzak spelen, ongelofelijk. Die spelen veel Belgen compleet van de vloer! En ze spelen dan niet eens in een groep. Maar ja, in Frankrijk liggen de wortels, hè?

Zie je ontwikkelingen in de balfolk in Nederland?

Jazeker. Bekijk het filmpje dat op het eerste BoschBal is gemaakt. Iedereen springt in het rond, ook de goede dansers. Niemand danst meer zo. Dat was nog maar twee jaar geleden. Nu scheren we vloeiend over de dansvloer. Stijlen en technieken veranderen voortdurend. Op de mazurka bijvoorbeeld kun je eindeloos blijven variëren. Kwestie van naar de muziek luisteren. Klinkt het als een draaimolen, dans dan als een draaimolen. Op Folkwoods speelden de Gonnagles een superonregelmatige wals. Hebben ze zelf bedacht. Of de *Scottish impaire* van Parasol. Het is een eigen verzinsel, waar nu iedereen op danst. Er is weinig traditioneels meer aan balfolk. Het is een eigen fenomeen geworden, een levende traditie dus! Bij Koen Dhondt in België kun je balfolklessen volgen, zoals je vroeger op stijldansen ging. Hij leert je hoe hij vindt dat er gedanst moet worden qua stijl en techniek.

Toch gek, de dans wordt bedacht door de leraar en die vertelt vervolgens dat het zo moet.

Koen zegt er wel bij dat het zijn manier is en hij heeft er over nagedacht. Dat is het leuke van balfolk: er zijn geen regels! Er zit steeds ontwikkeling in. Dat zie je ook op de dansdagen in Gennetines. Daar worden ook tango-elementen uitgeprobeerd. Wie weet dansen we straks wel tango en bossanova in onze balfolk.

Je bent de organisator van het BoschBal in Den Bosch. Hoe ben je zelf met balfolk in aanraking gekomen?

Een paar overbuurmeisjes waren in 2005 naar de Kalmthoutse Folkstage geweest. Daar hadden ze elke avond een folkbal. Dat vonden ze zo geweldig dat ze mij daarna meenamen naar een Boombal in Antwerpen. Toen was ik verkocht. We dachten toen: dit willen wij ook in Den Bosch. Vroeger hadden we al eens een circus georganiseerd, dus we wilden het gelijk groots aanpakken. Intussen had ik Wen Versteeg, toen de koning van de balfolk in Nederland ontmoet op een stage in St. Michielsgestel. Hij wilde wel helpen. In de Talent Factory, een oude fabriek die een culturele bestemming had gekregen, vond ik de geschikte ruimte. We kregen subsidie van de gemeente en daardoor konden we de Vlaamse groep Göze boeken. Tweehonderd mensen hadden we nodig. En die kwamen! Zelfs helemaal uit Groningen. Dankzij posters, flyers en internet. Intussen ging ik iedere maand naar een bal in Antwerpen, waar ik het dansen heb geleerd. Ik keek steeds naar een oude meneer, ik dacht die zal het wel weten. En op het derde Boschbal gaf ik al zelf de dansinitiatie.

v.l.n.r. Tinus Kanters, Noël Josemans, Wouter Kuyper, Louise Marius en Wen Versteeg